

Saksbehandler: Hilde Pettersen

Kommunedirektør/rådmann: Vibeke Vikse Johnsen

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
015/22	Formannskapet	21.02.2022

Delingsordning el-sparkesykler

Rådmannens forslag til vedtak:

Det vises til henvendelse/vedtak fra Haugesund kommune om samarbeid om etablering av el-sparkesykkelloordning. Formannskapet er positiv til at Karmøy kommune slutter seg til arbeidet med mål om å legge frem en felles sak om delingsordning for el-sparkesykkel.

Rådmannen utreder i samarbeid med Haugesund kommune mulighet til å etablere en prøveordning over 2 år med en eller flere operatører for drift av en delingsordning for el-sparkesykkel i Haugesund og på fastlandsdelen av Karmøy. Parallelt skal det utarbeides et høringsnotat om lokal forskrift om utleie av små elektriske kjøretøy på offentlig grunn.

De økonomiske konsekvensene for kommunen vil avdekkes gjennom arbeidet med rammen for en prøveordning.

Formannskapet 21.02.2022:

Behandling:

Hansen (SV) fremmet følgende tilleggsforslag:

Formannskapet ber om at det utredes lignende ordninger for etablering i Kopervik, Åkrehamn og Skudeneshavn

Votering:

Rådmannens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Tilleggsforslag fremsatt at Hansen (SV) fikk 6 stemmer (1 SV, 3 H, 1 KL, 1 AP), og ble vedtatt.

FSK- 015/22 Vedtak:

Det vises til henvendelse/vedtak fra Haugesund kommune om samarbeid om etablering av el-sparkesykkelloordning. Formannskapet er positiv til at Karmøy kommune slutter seg til arbeidet med mål om å legge frem en felles sak om delingsordning for el-sparkesykkel.

Rådmannen utreder i samarbeid med Haugesund kommune mulighet til å etablere en prøveordning over 2 år med en eller flere operatører for drift av en delingsordning for el-sparkesykkel i Haugesund og på fastlandsdelen av Karmøy. Parallelt skal det utarbeides et

høringsnotat om lokal forskrift om utleie av små elektriske kjøretøy på offentlig grunn.

De økonomiske konsekvensene for kommunen vil avdekkes gjennom arbeidet med rammen for en prøveordning.

Formannskapet ber om at det utredes lignende ordninger for etablering i Kopervik, Åkrehamn og Skudeneshavn

Saksutredning

Sammendrag

Det har vært en utvikling i mikromobilitetsløsninger, spesielt bruk av elsparkesykler i gatebilde. Mange kommuner har etter dette fått henvendelser fra operatører som gjør at kommunene må ta stilling til hva slags tilbud en ønsker lokalt.

Nye regler i vegtrafikkloven som trådte i kraft 18.mai i fjor gir kommunene bedre hjemmel for å trafikkregulere bruk av el.sparkesykler. Endring av vegtrafikkloven åpner for regulering – og håndhevelse – av hastighet på fortau, førers alder, antall på sykkelen, hjelmbruk, promille og hvor sykkelen kan brukes og parkeres. Elsparkesykler sidestilles med sykkel.

I tillegg til endring av vegtrafikkloven vedtok Stortinget også en ny lov om utleie av små elektrisk kjøretøy på offentlig grunn. Per i dag har ikke kommunene hjemmel til å nekte aktører adgang til å utplassere el-sparkesykler for utleie på kommunal grunn.

Uregulert marked skaper utfordringer som forsøpling av offentlig grunn og utfordringer med trafiksikkerhet. Markedet må reguleres og kommunen er en sentral part i å kunne styre ordningen på en samfunnsmessig god måte. Målet med regulering bør være å utløse fordelene og nytten som delte el-sparkesykler representerer, samtidig som sentrale samfunns mål ivaretas. Det har vært et utleiemarked for el-sparkesykler, såkalt delt mikromobilitet, i noen få år, der vi kan se til erfaring fra prøveordninger i andre kommuner.

Karmøy kommune har fått en henvendelse fra Haugesund kommune der de ønsker et samarbeid med en prøveordning som inkluderer fastlandsdelen av Karmøy. Da det er flere aktører som har henvendt seg til Haugesund kommune, er tiden nå inne for å få på plass en ordning.

Haugesund hadde en sak til behandling i utvalg for plan og miljø i møte den 18.11.2021. Vedtaket ble følgende:

«Kommunedirektøren utreder mulighet til å etablere en prøveordning over 2 år med en eller flere operatører for drift av en delingsordning for el-sparkesykel. Parallelt skal det utarbeides et høringsnotat om lokal forskrift om utleie av små elektrisk kjøretøy på offentlig grunn.

- 1. Saksutredningen skal inneholde en vurdering av el-sparkesyklens rolle i et helhetlig mobilitetsbilde, og hvordan el-sparkesykler kan bidra til – eller hindre- reduksjon av klimagassutslipp fra transport.*
- 2. Høringsnotatet for lokal forskrift skal beskrive ordninger for sanksjoner opp mot ryddighet / plassering av el-sparkesykler som ikke er i bruk, og hensyn til trafiksikkerhet, samt hvilke myndigheter som har anledning til å håndheve forskrift og ilegge sanksjoner.»*

Saksfremlegget som ble fremlagt i Haugesund er svært godt belyst med hensyn til status, erfaringer fra andre kommuner, konsekvenser, omtale av prøveordningen mm. Saken er vedlagt.

Bakgrunn for saken

Mange av de større byene har nå erfart virkningen av el-sparkesyklens inntog i sentrumsområder. Fjorårets endringer av vegtrafikkloven, samt ny lov om utleie av små elektrisk kjøretøy på offentlig grunn har gitt operatører relativt fritt spillerom.

De siste årenes erfaringer med uakseptable høye skadetall og økende konfliktnivå mellom elsparkesykler og andre trafikanter har nå fått regjeringen til å stramme inn reglene fra våren 2022. Dette for å ivareta sikkerheten, tryggheten og fremkommeligheten til både brukerne av slike kjøretøy og deres medtrafikanter. Dette blir endringene:

- Den alminnelige promillegrensen på 0,2 skal gjelde også for ruspåvirket kjøring med små elektrisk kjøretøy.
- Små elektrisk kjøretøy omklassifiseres fra «sykkel» til «motorvogn».
- Aldersgrense på minst 12 år.
- Påbud om bruk av hjelm for barn under 15 år.

<https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/na-strammer-regjeringen-inn-reglene-for-elsparkesykkel/id2898051/>

Erfaringene så langt understreker behovet for at kommunene skaffer seg hjemmel for å ha kontroll på disponering av det offentlige rom.

Vurdering

I forbindelse med arbeidet i Sykkelbyen Haugesund-Karmøy (som nå er lagt ned som prosjekt), har Haugesund kommune tatt kontakt med Karmøy kommune i forhold til et samarbeid om en delingsordning på tvers av kommunegrensen (fastlandet), slik det er gjort med bysyklene. Administrasjonen i Karmøy kommune har foreløpig signalisert at kommunen er positiv til et samarbeid. Saken må imidlertid få en politisk avklaring for å forankre samarbeidet med Haugesund med en prøveordning. Arbeidet med en felles forskrift må også vedtas av kommunestyret/bystyret i de to kommunene. For brukerne av delingsordningen vil det i så fall kunne åpnes for en bruk på tvers av kommunegrensen og da på fastlands-Karmøy. Norheim / Vormedal vil være naturlige mobilitetspunkt sammen med Haugesund sentrum og Raglamyr.

Selv om det inngås et samarbeid med Haugesund om gjennomføring av en prøveordning på fastlandsdelen, mener rådmannen det er naturlig å vurdere om en lokal forskrift bør gjøres gjeldene for hele kommunen.

Forslag til prøveordning og høringsnotatet om forskriften legges frem for politisk behandling i løpet av 2022.

Utleie av små elektriske kjøretøy på offentlig grunn kan bare skje med tillatelse fra kommunen, med hjemmel i en lokal forskrift. Valget per i dag vil da være å regulere utleie gjennom en forskrift, eller ha fri flyt av el-sparkesykler. Rådmannen ser klare fordeler med en prøveordning og få på plass en forskrift. Norheimsområdet er et sentralt kollektivknutepunkt /målpoint som naturlig vil bli berørt dersom en operatør skulle etablere seg i området.

Hensikten med å få laget en forskrift er behov for å skape fremkommelige og trygge offentlige rom, effektiv forvaltning, klimavennlige løsninger og godt miljø og lokalmiljø.

En delingsordning betyr at en kan kombinere ulike typer fremkomstmidler gjennom et utleiemarked, for eksempel kombinere reisen med buss og el-sparkesykkel eller buss og bysykkel. En delingsordning for el-sparkesykler vil være et supplement til kollektivtilbudet og til bysykelordningen. I tillegg vil en del kortere turer kunne tas med el-sparkesykler isteden for bil.

Prøveprosjekt

Fordelen med et prøveprosjekt vil være å høste erfaringer fra en delingsordning, lik den vi har med bysykelordningen. Vi vil kunne erfare bruk av el-sparkesykler, se på bevegelsesmønster, sammenlikne bruk av bysykler, bilbruk, gåing og sykling, samt kollektivtransport opp mot denne delingsordningen.

I utgangspunktet er det anbefalt å inngå avtale med en operatør i en prøveperiode, både med tanke på arbeidsmengde for administrasjonen og antall sparkesykler som settes ut. For at en ordning skal gi en ryddighet i gatebildet, sikkerhet og drift på veiene, anbefales en stasjonsbasert løsning som krever at brukerne av sparkesyklene setter fra seg kjøretøyet på definerte plasser, der markering av plassene gjøres digitalt med geo-fencing og enkel fysisk tilrettelegging på plassen.

Etter en prøveperiode vi en kunne justere antall plasser og lokasjoner, alt etter behov og bruk. Områder med hastighetsregulering må også kartfestes.

Det må rettes et fokus på trafiksikkerhet og gis god informasjon om bruk av sparkesykkel og informere og minne om trafikkregler, som igjen kan bidra til bedre trafiksikkerhet for alle trafikanter.

Det er naturlig å etablere en faggruppe i samarbeid med Haugesund kommune med blant annet politiet og samferdsel, som kan bistå i arbeidet.

Økonomiske konsekvenser

De endelige økonomiske konsekvensene vil ikke kunne legges fram før rammen rundt et eventuelt prøveprosjekt er på plass og en forskrift er vedtatt. Likevel kjenner vi til noen administrative kostnader ved en etablering av en delingsordning:

- Utarbeiding av høringsnotat om forskrift og etablering av avtale med operatør
- Kartlegging og merking av parkeringsarealer, skilting og kartlegging av områder med hastighetsbegrensninger
- Administrering mot operatører, her kan et evt offentlig-offentlig samarbeid gi en deling av oppgaver og dermed administrative utgifter.
- Loven gir ikke anledning til å ta leie for gategrunn, men kan ta gebyr på selvkostprinsippet, samt ved fjerning og forvaring med hjemmel i vegtrafikkloven. Kommunen kan gi forskrift om gebyr for dekning av kommunens utgifter i forbindelse med administrasjon og tilrettelegging av utleievirksomhet, samt utgifter for tilsyn og kontroll med utleievirksomheten.

Det vil i første omgang ikke bli driftsutgifter av vesentlig omfang som ikke kan dekkes av ordinært driftsbudsjett.

Rådmannens konklusjon

Rådmannen finner det positivt at Haugesund kommune har henvendt seg til Karmøy for å inngå et samarbeid for å få til en felles ordning. Rent geografisk vil det være aktuelt å se på en ordning i Haugesund kommune og på fastlandsdelen av Karmøy, lik den ordningen vi i dag har med bysykler. Utgangspunktet er at prøveordning vil bli driftet av en kommersiell utleieaktør.

Basert på erfaring fra andre kommuner ser rådmannen at det kan være fordel med et samarbeid med andre og å vurdere en prøveordning. En prøveordning på to år vil gi kommunen et erfaringsgrunnlag i forhold til et samarbeid med andre og med operatør, antall sparkesykler som plasseres ut og en oversikt over behovet for parkeringsarealer, i tillegg til trafiksikkerhetsaspektet.

Rådmannen er opptatt av at ordningen som etableres er bærekraftig. Målet er å få flere til å gå, sykle og benytte kollektivtransporten og erstatte bilen på de korte turene. Folkehelseaspektet er også et sentralt vurderingskriterium i denne sammenheng.

Det bør etableres en tverrfaglig gruppe som kan arbeide med innholdet i et prøveprosjekt, med tanke på en etablering av en deleordning i 2022. Denne arbeidsgruppa skal også danne grunnlag for utkast til en forskrift.

De eventuelle økonomiske konsekvensene for kommunen vil avdekkes gjennom arbeidet med rammen for en prøveordning og vil bli belyst i ny politisk sak.

Vedlegg:

Delingsordning el-sparkesykkel - saksframlegg fra Haugesund kommune